

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 30.11.2016
COM(2016) 860 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL SOCIAL ȘI ECONOMIC EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR
ȘI BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII**

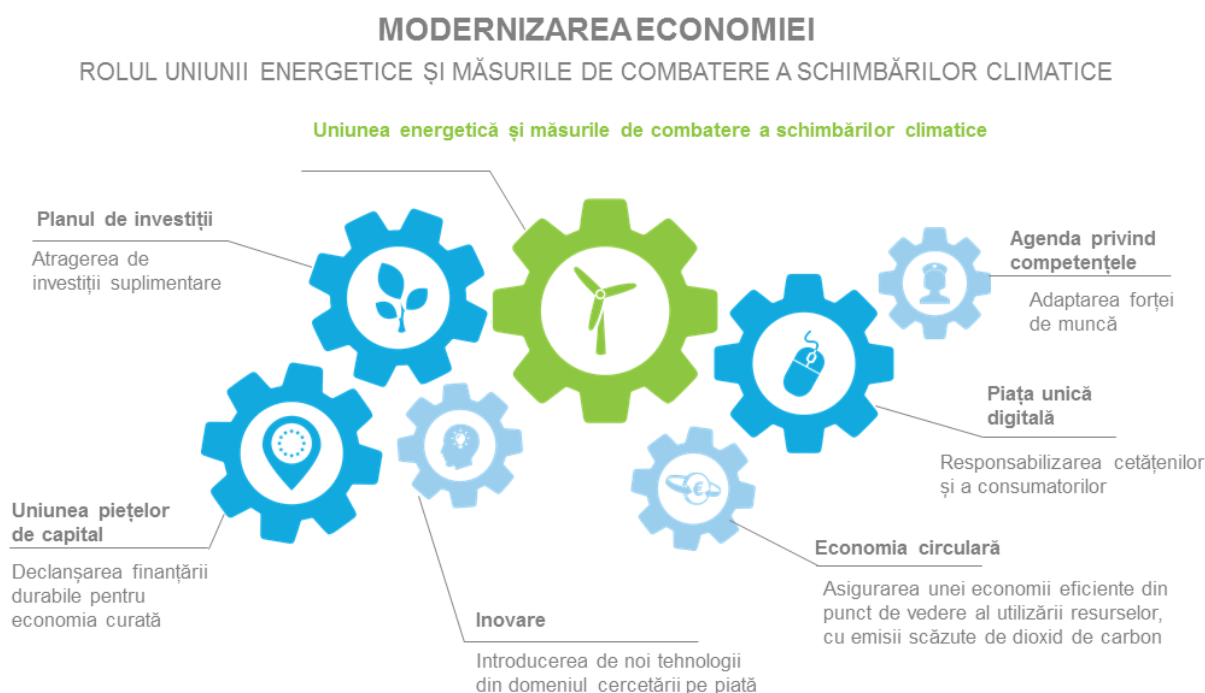
Energie curată pentru toți europenii

1. INTRODUCERE

Uniunea energetică este una dintre cele zece priorități ale Comisiei Juncker. Având ca obiectiv modernizarea economiei UE, aceasta lucrează în strânsă colaborare cu alte inițiative emblematice, cum ar fi piața unică digitală, uniunea piețelor de capital și Planul de investiții pentru Europa, pentru a contribui la crearea de locuri de muncă, creștere și investiții pentru Europa.

Acest pachet prezintă o oportunitate pentru a accelera atât tranziția către o energie curată, cât și creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Prin mobilizarea unei sume suplimentare de până la 177 de miliarde EUR de investiții publice și private pe an începând din 2021, acest pachet poate genera o creștere cu până la 1 % a PIB-ului în următorii zece ani și poate crea 900 000 de noi locuri de muncă¹. De asemenea, acesta va însemna că, în medie, emisiile de dioxid de carbon generate de economia UE vor fi cu 43 % mai scăzute în 2030 decât în prezent², energia electrică din surse regenerabile reprezentând aproximativ jumătate din mixul energetic al UE³.

Figura 1: Modernizarea economiei – rolul Uniunii energetice și măsurile de combatere a schimbărilor climatice

Acordul de la Paris este primul de acest tip și nu ar fi fost posibil fără Uniunea Europeană. Astăzi am continuat să dăm dovadă de spirit de conducere și să dovedim că, împreună, Uniunea Europeană își poate duce la îndeplinire obiectivele. – **Jean-Claude Juncker**, privind ratificarea de către UE a Acordului de la Paris, 4 octombrie 2016

Sectorul energetic este important pentru economia europeană: prețurile la energie afectează competitivitatea întregii economii și reprezintă, în medie, 6 % din cheltuielile anuale ale

¹ Evaluarea impactului cu privire la modificarea Directivei privind eficiența energetică, SWD(2016) 405.

² Rezultatele aferente ale evaluării de impact pentru modificarea Directivei privind eficiența energetică, SWD (2016) 405.

³ Evaluarea impactului pentru reformarea Directivei privind energia din surse regenerabile, SWD(2016) 418.

gospodăriilor.⁴. Acesta este un sector în care lucrează aproape 2,2 milioane de persoane, în 90 000 de întreprinderi din întreaga Europă⁵, reprezentând 2 % din valoarea adăugată totală⁶. În spatele său se află o industrie prelucrătoare prosperă care include echipamentele și serviciile necesare nu numai în Europa, ci în întreaga lume. Dezvoltarea surselor regenerabile de energie și a bunurilor și serviciilor în materie de eficiență energetică a condus la crearea de noi întreprinderi în Europa, care oferă noi surse de locuri de muncă și creștere economică pentru cetățenii europeni. Efectele Uniunii energetice asupra ocupării forței de muncă depășesc cu mult industria de aprovizionare cu energie. De exemplu, mai mult de un milion de lucrători sunt angajați, în mod direct sau indirect, în sectoarele legate de energia din surse regenerabile⁷ și aproape un milion în sectoarele legate de eficiența energetică⁸.

Uniunea energetică constituie vectorul principal și contribuția majoră a UE la o tranziție globală și cuprinzătoare către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon. UE a mediat acordul de la Paris în decembrie anul trecut și, datorită ratificării rapide de către UE, acest prim acord global privind atenuarea schimbărilor climatice a intrat în vigoare după mai puțin de un an, la 4 noiembrie 2016. Acordul de la Paris oferă o direcție clară și ambițioasă pentru investițiile în inovarea cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Punerea în aplicare a angajamentelor ambițioase de la Paris privind schimbările climatice asumate de UE reprezintă în prezent o prioritate și depinde în mare măsură de o tranziție de succes către un sistem energetic curat, dat fiind că două treimi din emisiile de gaze cu efect de seră sunt generate de producția și utilizarea energiei.

Este la fel de important să se asigure că tranziția către un sistem energetic curat va aduce beneficii tuturor europenilor. Toți consumatorii - fără a uita consumatorii vulnerabili sau cei care sunt expuși riscului de sărăcie energetică - ar trebui să se simtă implicați și să obțină beneficiile tangibile ale accesului la energie mai sigură, mai curată și mai competitivă, acestea fiind obiectivele principale ale uniunii energetice. Comisia a prezentat deja Strategia-cadru pentru o uniune energetică⁹, propuneri privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale¹⁰, sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii¹¹ și normele conexe privind partajarea eforturilor¹² și utilizarea terenurilor și silvicultura¹³, precum și o strategie privind mobilitatea cu emisii scăzute de dioxid de carbon¹⁴.

Astfel cum s-a anunțat în programul de lucru al Comisiei pentru 2017¹⁵, Comisia prezintă astăzi propuneri de reglementare și măsuri de facilitare menite să modernizeze economia și să stimuleze investițiile în sectoarele legate de energia curată.

⁴ A se vedea Documentul de lucru privind sărăcia energetică, Grupul de lucru al Comisiei Europene pentru consumatori vulnerabili,

<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Working%20Paper%20on%20Energy%20Poverty.pdf>.

⁵ Energia UE în cifre, Caietul statistic 2016.

⁶ Eurostat – conturi naționale.

⁷ [EurObserv'ER, Situația energiilor din surse regenerabile, editia a 15-a, 2015](#) (cifre pentru anul 2014).

⁸ Studiu de evaluare a impactului social și asupra locurilor de muncă al eficienței energetice.

⁹ COM(2015) 80

¹⁰ COM(2016) 52

¹¹ COM(2015) 337

¹² COM(2016) 482

¹³ COM(2016) 479

¹⁴ COM(2016) 501

¹⁵ COM(2016) 710

Propunerile de reglementare și măsurile de facilitare prezentate în pachet au ca scop accelerarea, transformarea și consolidarea tranziției economiei UE către o energie curată, creând astfel locuri de muncă și creștere economică în noi sectoare economice și modele de afaceri.

Propunerile legislative se referă la eficiența energetică, energia din surse regenerabile, organizarea pieței energiei, securitatea aprovizionării și norme de guvernanță pentru uniunea energetică.

Pachetul propus urmărește trei obiective principale:

- **Plasarea eficienței energetice pe primul loc**
- **Atingerea poziției de lider mondial în domeniul energiei din surse regenerabile**
- **Asigurarea de condiții echitabile pentru consumatori**

Măsurile de facilitare includ inițiative pentru accelerarea inovării în domeniul energiei curate și pentru renovarea clădirilor din Europa, precum și măsuri pentru: încurajarea investițiilor publice și private și valorificarea la maximum a bugetului UE disponibil; promovarea inițiativelor conduse de industria de specialitate pentru stimularea competitivității; atenuarea impactului social al tranziției către o energie curată; implicarea mai multor actori, inclusiv, pe de o parte, autoritățile statelor membre, autoritățile locale și municipale și, pe de altă parte, întreprinderile, partenerii sociali și investitorii, precum și maximizarea rolului de lider al Europei în ceea ce privește tehnologia și serviciile energetice curate pentru a sprijini țările terțe să își atingă obiectivele de politică.

Acest pachet ar trebui să fie considerat în contextul în care UE deschide drumul spre o societate mai inteligentă și energie mai curată pentru toți, pentru a pune în aplicare Acordul de la Paris, a alimenta creșterea economică, a stimula investițiile și spiritul de conducere în domeniul tehnologic, a crea noi oportunități de ocupare a forței de muncă și a spori bunăstarea cetățenilor.

În vederea atingerii obiectivelor pentru 2030 ale UE privind clima și energia, sunt necesare investiții de aproximativ 379 de miliarde EUR anual în perioada 2020-2030¹⁶; în special în eficiență energetică, surse regenerabile de energie și infrastructură. Întreprinderile din UE ar trebui să fie în prima linie a acestor investiții. În acest context, situația depinde foarte mult de capacitatea de inovare a întreprinderilor din UE. Cu 27 de miliarde EUR pe an alocați pentru cercetare publică și privată, dezvoltare și inovare în domenii legate de uniunea energetică¹⁷, UE este bine plasată pentru a transforma această tranziție într-o oportunitate industrială și economică concretă.

Datorită politicilor propuse astăzi de Comisie, producția industrială ar putea crește în sectorul construcțiilor cu până la 5 %, în sectoarele ingineriei, fontei și oțelului cu până la 3,8 % și, respectiv, la 3,5 %, însemnând 700 000 de noi locuri de muncă în sectorul construcțiilor, 230 000 în sectorul ingineriei și 27 000 în sectoarele fontei și oțelului¹⁸.

¹⁶ Evaluarea impactului cu privire la modificarea Directivei privind eficiența energetică, SWD(2016) 405 (cifrele privind investițiile, cu excepția sectorului transporturilor).

¹⁷ JRC-SETIS, în curs de apariție.

¹⁸ (Sursa: Evaluarea impactului cu privire la modificarea Directivei privind eficiența energetică, SWD(2016) 405 (rezultatele detaliate obținute din analiza macroeconomică)).

2. PLASAREA EFICIENȚEI ENERGETICE PE PRIMUL LOC

Eficiența energetică este sursă de energie cu cea mai mare disponibilitate universală. Plasarea eficienței energetice pe primul loc reflectă faptul că cea mai ieftină și mai curată formă de energie este energia care nu trebuie să fie produsă sau utilizată. Aceasta înseamnă să se asigure că eficiența energetică este luată în considerare în întregul sistem energetic, și anume prin gestionarea activă a cererii pentru a optimiza consumul de energie și a reduce costurile suportate de consumatori, precum și dependența de importuri, considerând în același timp investițiile în infrastructura eficienței energetice drept o cale rentabilă către o economie circulară și cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Acest lucru va permite scoaterea din uz a supracapacității de producție de pe piață, în special în ceea ce privește producția de energie din combustibili fosili.

Comisia a revizuit **obiectivul UE privind eficiența energetică**, în conformitate cu solicitarea Consiliului European din octombrie 2014, și consideră că UE ar trebui să stabilească un obiectiv obligatoriu la nivelul UE de 30 % până în 2030. În comparație cu obiectivul de cel puțin 27 % convenit în 2014, această creștere se așteaptă să se materializeze în până la 70 de miliarde EUR produs intern brut suplimentar și 400 000 de noi locuri de muncă, precum și într-o reducere suplimentară a costurilor aferente importurilor de combustibili fosili ale UE¹⁹. Creșterea obiectivului va contribui, de asemenea, la atingerea obiectivelor pentru 2030 ale UE privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și energia din surse regenerabile.

Comisia propune să se extindă dincolo de 2020 **obligățiile de economisire a energiei** stabilite în Directiva privind eficiența energetică²⁰, care impune furnizorilor și distribuitorilor de energie să economisească 1,5 % energie pe an. Această măsură a prezentat primele efecte în ceea ce privește atragerea de investiții private și sprijinirea apariției unor actori noi pe piață, cum ar fi furnizori de servicii energetice, inclusiv agregatori, și ar trebui, prin urmare, să servească drept forță motrice pentru aceste evoluții după 2020. Noua organizare a pieței energiei va crea în continuare condiții de concurență echitabile pentru participarea la piață a actorilor de pe partea cererii.

Clădirile sunt responsabile pentru 40 % din consumul total de energie și aproximativ 75 % din acestea sunt ineficiente din punct de vedere energetic²¹. Eficiența energetică a clădirilor este afectată de un nivel scăzut al investițiilor și de numeroase bariere. Întrucât clădirile sunt întreținute sau renovate în mod regulat, adesea investițiile care conduc la economii de energie nu sunt luate în considerare deoarece se confruntă cu o concurență pentru capitaluri limitate, lipsa de informații fiabile, lipsa lucrătorilor calificați sau îndoieli cu privire la posibilele beneficii. La actuala rată de renovare a clădirilor de aproximativ 1 % în fiecare an, ar fi nevoie de un secol pentru a aduce parcul imobiliar la niveluri moderne cu consum de energie aproape zero²². Clădirile cu consum de energie curată înseamnă mult mai mult decât economii de energie: acestea sporesc gradul de confort și calitatea vieții, au potențialul de a integra energia din surse regenerabile, stocarea, tehnologiile digitale și de a conecta clădirile cu sistemul de transport. Investițiile într-o clădire cu consum de energie curată pot impulsiona tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon.

¹⁹ Evaluarea impactului cu privire la modificarea Directivei privind eficiența energetică, SWD(2016) 405.

²⁰ COM(2016) 761.

²¹ Evaluarea impactului cu privire la modificarea Directivei privind performanța energetică a clădirilor, SWD (2016) 414.

²² Evaluarea impactului cu privire la modificarea Directivei privind performanța energetică a clădirilor, SWD (2016) 414.

Intensificarea investițiilor în clădiri publice precum spitale, școli și birouri depinde, de asemenea, de disponibilitatea finanțării private și a companiilor private de servicii energetice care oferă mecanisme inovatoare, cum ar fi contractarea performanței energetice. De asemenea, economiile de energie pot avea un impact pozitiv asupra bugetelor publice, întrucât în fiecare an se cheltuie aproximativ 1 miliard EUR pentru energie în clădirile publice. Cu toate acestea, normele pentru sectorul investițiilor publice și pentru tratamentul statistic al renovării activelor ar trebui să fie transparente și clare, pentru a facilita investițiile în materie de eficiență energetică în bunuri publice. Comisia analizează, în strânsă cooperare cu statele membre, impactul normelor de contabilitate publică pe piața pentru contractarea performanței energetice și va actualiza orientările cu privire la tratamentul statistic al unor astfel de parteneriate înainte de sfârșitul primăverii 2017.

Modificarea Directivei privind performanța energetică a clădirilor²³ va accelera **ratele de renovare** a clădirilor prin consolidarea dispozițiilor privind strategiile pe termen lung pentru renovarea clădirilor, în vederea decarbonizării stocului de clădiri până la jumătatea secolului. Propunerea va îmbunătăți, de asemenea, informațiile pentru promotorii de proiecte și investitori prin consolidarea certificatelor de performanță energetică, punerea la dispoziție de informații privind consumul operațional de energie al clădirilor publice și corelarea intensității sprijinului public cu nivelul economiilor de energie realizate. Propunerea invită statele membre să direcționeze investiții, de asemenea, către cei care trăiesc în „sărăcie energetică”, dat fiind că eficiența energetică este una dintre cele mai bune modalități de a aborda cauzele profunde ale sărăciei energetice.

Pentru a sprijini **punerea în aplicare a Strategiei UE în materie de mobilitate cu emisii scăzute de dioxid de carbon** și pentru a spori utilizarea energiei electrice în transporturi, Directiva privind performanța energetică a clădirilor va impune instalarea de puncte de reîncărcare cu energie electrică. Pentru clădirile existente, această dispoziție se va aplica numai clădirilor comerciale cu mai mult de 10 de spații de parcare începând din 2025. Pentru clădirile noi sau clădirile supuse unor renovări majore, dispoziția se va aplica pentru clădirile rezidențiale cu mai mult de 10 spații de parcare, sub forma unei obligații de a include precablarea, precum și clădirilor comerciale cu mai mult de 10 de spații de parcare, sub forma obligației de a instala puncte de reîncărcare. IMM-urile și autoritățile publice pot fi excluse din domeniul de aplicare, având în vedere faptul că acestea sunt deja reglementate de Directiva privind combustibilii alternativi, în măsura în care punctele de reîncărcare ale acestora sunt accesibile publicului. Pentru a crește eficiența transportului și pentru a promova soluții de mobilitate digitale, acest pachet conține, de asemenea, o strategie UE de implementare pentru sistemele de transport inteligente cooperative²⁴.

Pentru a accelera și mai mult renovarea clădirilor și pentru a sprijini tranziția către un stoc imobiliar cu consum de energie curată, Comisia lansează o **inițiativă privind clădirile europene** (anexa I) cu o componentă de „finanțare inteligentă pentru clădiri inteligente”. Această nouă inițiativă, în strânsă cooperare cu Banca Europeană de Investiții (BEI) și statele membre, poate **debloca alte 10 miliarde EUR din fonduri publice și private până în 2020** pentru eficiență energetică și energie din surse regenerabile în clădiri, poate contribui la dezvoltarea unei filiere de proiecte rentabile la scară largă și poate stabili o platformă pentru eficiență energetică în fiecare stat membru. De asemenea, inițiativa are ca obiectiv consolidarea încrederii în piața pentru clădiri cu consum de energie curată, prin punerea la

²³ COM(2016) 765.

²⁴ COM(2016) 766.

dispoziția investitorilor și a altor părți interesate a datelor referitoare la performanța tehnică și financiară cu privire la peste 7 000 de proiecte europene de eficiență energetică industrială și a clădirilor, precum și prin cooperarea cu sectorul financiar cu privire la un cadru consensual pentru subscrierea de investiții în clădiri cu consum de energie curată pentru a permite finanțarea mai bine orientată și standardizată pe piață pentru astfel de proiecte. Aceasta va aduce îmbunătățiri majore în ceea ce privește condițiile de viață și de muncă, beneficiile climatice și ale economiei de energie, precum și crearea de locuri de muncă și investiții. Inițiativa pentru clădirile europene oferă un stimulent pentru industria europeană a construcțiilor, care se confruntă cu o serie de provocări economice și sociale. Eficiența energetică a clădirilor poate reprezenta unul dintre factorii determinanți pentru modernizarea sectorului și a forței sale de muncă.

Industriile mari consumatoare de energie (de exemplu, industria oțelului și cea a automobilelor) vor trebui să depună în continuare eforturi în vederea îmbunătățirii eficienței energetice. Astfel de investiții dau, în general, rezultate în ceea ce privește reducerea costurilor cu energia. Noi sectoare, cum ar fi sectorul apărării, au un potențial – neexploatat până în prezent – de eficiență energetică, prin urmare, economiile de costuri vor determina un impact pozitiv direct asupra bugetelor publice.

Proiectarea ecologică și etichetarea energetică vor continua să joace un rol important în asigurarea economiilor de energie și de resurse pentru consumatori și în crearea de noi oportunități de afaceri pentru industria europeană. Ca urmare a unei analize atente, Comisia a decis să consolideze axarea acestei politici asupra produselor cu cel mai ridicat potențial de economie energetică și circulară.

Comisia adoptă un pachet constând din planul de lucru privind proiectarea ecologică pentru perioada 2016-2019 și o serie de măsuri specifice produselor²⁵. Planul de lucru privind proiectarea ecologică stabilește prioritățile Comisiei pentru următorii trei ani, inclusiv revizuirii ale măsurilor existente specifice produselor pentru a le menține la zi cu noile evoluții tehnologice, precum și noi produse care urmează să fie analizate în vederea unei eventuale reglementări pentru a valorifica potențialul neexploatat. Luate împreună, toate măsurile identificate în planul de lucru pentru proiectarea ecologică au potențialul de a furniza un total de peste 600 TWh de economii anuale de energie primară în 2030, comparabil cu consumul anual de energie primară al unui stat membru de dimensiuni mijlocii. Acest lucru va garanta faptul că Europa își menține poziția de lider la nivel mondial în ceea ce privește standardele de eficiență a produsului și continuă să ofere avantaje economice și ecologice pentru consumatori și întreprinderi.

3. ATINGEREA POZIȚIEI DE LIDER MONDIAL ÎN DOMENIUL ENERGIEI DIN SURSE REGENERABILE

În sectorul energiei din surse regenerabile din Europa sunt angajate peste 1 100 000 de persoane²⁶, iar Europa este în continuare liderul mondial în ceea ce privește energia eoliană. 43 % din turbinele eoliene instalate în lume sunt produse de câțiva mari producători europeni. Reducerile de costuri în tehnologia solară și eoliană au fost determinate de politicile ambițioase ale UE. Acest proces a făcut ca energia din surse regenerabile să fie mai ieftină și mai ușor accesibilă pentru toată lumea. Deși Europa a pierdut în favoarea importurilor rolul de

²⁵ COM(2016) 773; C(2016) 7764, 7765, 7767, 7769, 7770 și 7772.

²⁶ [EurObserv'ER, ediția a 15-a, 2015.](#)

lider în producția de module de panouri solare, cea mai mare parte a valorii adăugate a instalării unui panou solar (> 85 %) este generată în Europa²⁷.

În Europa, cei mai importanți angajatori din sectorul energiei din surse regenerabile sunt industriile energiei eoliene, energiei solare fotovoltaice (PV) și biomasei solide. Cu toate acestea, industria fotovoltaică s-a confruntat cu pierderi de locuri de muncă: ocuparea forței de muncă în sectorul fotovoltaic în 2014 a reprezentat puțin peste o treime din nivelul anului 2011, din cauza pierderilor de capacități de producție în sectorul respectiv²⁸. Sectorul energiei eoliene a reprezentat majoritatea locurilor de muncă din sectorul energiei din surse regenerabile din UE. În perioada 2005-2013, cifra de afaceri din sectorul energiei eoliene din Europa a crescut de opt ori în, veniturile în UE fiind estimate la aproximativ 48 de miliarde EUR²⁹. În aceeași perioadă, ocuparea forței de muncă în sectorul energiei eoliene din UE a crescut de cinci ori din 2005 până în 2013, cu un număr total de angajați asociați de aproximativ 320 000 în 2014³⁰. De asemenea, Comisia se va implica în inițiative lansate de industrie care vizează sprijinirea rolului de lider global al UE în domeniul energiei din surse regenerabile și al tehnologiilor curate în general.

Consiliul European a stabilit un **obiectiv de minimum 27 % pentru ponderea energiei din surse regenerabile** consumate în UE în 2030. Acest obiectiv minim este obligatoriu la nivelul UE, însă nu va fi transpus în obiective obligatorii la nivel național. În schimb, statele membre vor subscrie contribuții prin intermediul planurilor energetice și climatice naționale integrate³¹ care fac parte din propunerea de guvernanta de a atinge la nivel colectiv obiectivul UE. Presiunea inter pares exercitată de consultările regionale privind planurile și posibilitatea Comisiei de a formula recomandări, împreună cu un cadru politic general stabilit de alte acte legislative din acest pachet, ar trebui să încurajeze statele membre să se angajeze la un nivel ridicat, fără a permite comportamentele de tip „parazit”. În cazul în care Comisia constată că ar putea exista un decalaj, atât la nivelul de ambiție, cât și în punerea în aplicare, în special în ceea ce privește energia din surse regenerabile și eficiența energetică, aceasta poate lua măsurile necesare pentru a evita și a elimina orice astfel de decalaj emergent. Nivelul-țintă va fi revizuit în viitor, în conformitate cu angajamentele internaționale ale UE.

Creșterea energiei din surse regenerabile ar trebui să se bazeze pe cele mai inovatoare tehnologii care pot asigura reduceri semnificative ale emisiilor de gaze cu efect de seră. Previziunile privind piața mondială a soluțiilor de energie regenerabilă, în conformitate cu obiectivele pe termen lung privind decarbonizarea, au fost estimate la aproximativ 6 800 de miliarde EUR pentru perioada 2014-2035³², cu un potențial de creștere ridicat în special în afara Europei. În ultimii ani, investițiile în active de producție de energie din surse regenerabile au reprezentat peste 85 % din investițiile în producție, cele mai multe dintre acestea fiind la tensiuni mai scăzute, în special la nivelul rețelelor de distribuție. Obiectivul noilor propuneri este de a continua consolidarea acestei tendințe, de exemplu prin înlăturarea obstacolelor din calea producției proprii.

²⁷ Evaluarea impactului pentru reformarea Directivei privind energia din surse regenerabile, SWD(2016) 418. A se vedea, de asemenea, următorul studiu:

http://gramwzielone.pl/uploads/files/Solar_Photovoltaics_Jobs_Value_Added_in_Europe.pdf.

²⁸ EurObserv'ER, ediția a 15-a, 2015.

²⁹ EurObserv'ER, ediția a 15-a, 2015.

³⁰ EurObserv'ER, ediția a 15-a, 2015.

³¹ Acest aspect va fi abordat în noul regulament privind guvernanta uniunii energetice, COM(2016) 759.

³² Agenția Internațională a Energiei, Perspective asupra investițiilor în energia mondială, 2014. Raport special.

Directiva privind energia din surse regenerabile³³, împreună cu propunerile privind o nouă organizare a pieței energiei electrice³⁴, va stabili un cadru de reglementare care permite crearea unor **condiții de concurență echitabile** pentru toate tehnologiile, fără a pune în pericol obiectivele noastre legate de climă și de energie. Energia electrică va juca un rol major în tranziția către un sistem energetic curat. Ponderea electricității din surse regenerabile a crescut la 29 % din producția de energie electrică și va ajunge la aproximativ jumătate din mixul producției de energie electrică al UE, în special din surse variabile precum vântul și soarele. O mare parte dintre acestea vor fi conectate în mod descentralizat la nivelul distribuției. **Normele pieței** trebuie să fie adaptate pentru a facilita această evoluție, pentru a gestiona variabilitatea și pentru a asigura securitatea aprovizionării cu energie electrică. Prin urmare, noul cadru de reglementare va asigura că energia din surse regenerabile poate participa pe deplin la piața electricității, dar și că dispozițiile legate de piață nu discriminează energia din surse regenerabile.

În vederea unei mai bune adaptări la creșterea ponderii energiei din surse regenerabile – variabile în cea mai mare parte –, piețele cu ridicata trebuie să se dezvolte în continuare și, în special, să prevadă norme adecvate care să permită tranzacționarea pe termen scurt pentru a reflecta necesitățile producției variabile. Prin permiterea schimburilor comerciale mai aproape de momentul livrării, piețele energiei electrice pe termen scurt bine integrate vor **recompensa**, de asemenea, **flexibilitatea** pe piață în ceea ce privește generarea, cererea sau stocarea. În plus, normele pieței vor fi adaptate pentru a permite producătorilor de energie din surse regenerabile să participe pe deplin și să obțină venituri în toate segmentele de piață, inclusiv piețele de servicii de sistem.

Repartizarea prioritară va rămâne în vigoare pentru instalațiile existente, instalații de mici dimensiuni pe bază de energie din surse regenerabile și proiecte de demonstrare. Alte instalații, independent de tehnologia utilizată, vor fi supuse normelor privind accesul nediscriminatoriu al terților la rețea. În plus, reducerea energiei din surse regenerabile ar trebui să fie menținută la strictul necesar.

Noile norme vor permite producătorilor de energie electrică din surse regenerabile să obțină o cotă tot mai mare din veniturile lor de pe piață. Cu toate acestea, veniturile de pe piață ar putea să nu acopere în întregime cheltuieli de capital ridicate ale energiei din surse regenerabile, în special ale noilor tehnologii emergente. Investitorii au nevoie de predictibilitate în materie de politică. Prin urmare, Directiva privind energia din surse regenerabile cuprinde principii care se vor aplica pentru susținerea energiei din surse regenerabile după 2020, pentru a se asigura că, în cazul în care sunt necesare subvenții, acestea sunt eficiente din punct de vedere al costurilor și reduc la minimum denaturările pieței.

Succesul integrării energiei din surse regenerabile va continua, de asemenea, să necesite infrastructuri solide de transport și de distribuție și o **rețea europeană bine interconectată**. Europa dispune de cea mai sigură rețea de energie electrică din lume, dar vor fi necesare investiții semnificative până în 2030. Comisia colaborează strâns cu statele membre în context regional (Planul de interconectare a pieței energiei din zona Baltică, Grupul pentru conectarea

³³ COM(2016) 767.

³⁴ Inițiativa privind organizarea pieței constă în reformarea Directivei privind electricitatea (COM(2016) 864), o reformare a Regulamentului privind energia electrică (COM(2016) 861), o reformare a Regulamentului ACER (COM(2016) 863) și un nou regulament privind pregătirea cu privire la riscuri în sectorul energiei electrice (COM(2016) 862).

rețelelor de gaze în Europa Centrală și de Sud-Est, Europa de Sud-Vest și Marea Nordului) pentru a facilita dezvoltarea unor infrastructuri esențiale. De asemenea, Comisia a creat un grup de experți pentru a oferi consultanță cu privire la formularea și realizarea obiectivelor de interconectare pentru 2030.

Potențialul **încălzirii și răcirii** de a contribui la obiectivul global privind energia din surse regenerabile a fost subutilizat. Strategia pentru încălzire și răcire³⁵ a stabilit abordarea generală. Propunerile actuale vor încuraja statele membre să își crească proporția de carburanți din surse regenerabile în domeniul încălzirii și răcirii, precum și operatorii în domeniul încălzirii și răcirii centralizate să își deschidă rețeaua pentru concurență și să încurajeze adoptarea, de exemplu, a pompelor de căldură.

Bioenergia reprezintă o parte importantă a mixului de energie din surse regenerabile și va continua să fie astfel în viitor. Aceasta generează locuri de muncă și dezvoltare economică în zonele rurale, înlocuiește combustibilii fosili și contribuie la securitatea energetică.

Dezvoltarea de **combustibili alternativi avansați pentru transporturi** va fi încurajată prin intermediul unui mandat de combinare pentru furnizorii de carburanți, în timp ce biocombustibilii de origine alimentară își vor reduce treptat contribuția la îndeplinirea obiectivului UE privind energiile din surse regenerabile. Sprijinirea electrificării transporturilor este un alt obiectiv-cheie al noului cadru pentru piața energiei electrice și va fi consolidată prin dispoziții privind piețele cu amănuntul ale energiei electrice.

Biomasa solidă utilizată în prezent pentru energia termică și electrică în UE este, în principal, locală și regională și bazată pe fluxurile care provin din industria forestieră și, la nivelurile actuale, este în general ecologică. Cu toate acestea, există preocupări în sensul că, dacă nivelul de utilizare continuă să crească, efectele schimbărilor climatice s-ar putea accentua. Asigurarea beneficiilor climatice pe termen lung va necesita, în special, limitarea presiunii suplimentare asupra pădurilor.

Sunt necesare **sinergii mai mari între economia circulară** și diverse moduri de utilizare a biomasei, dat fiind, în special, faptul că lemnul poate fi utilizat pentru o serie de produse cu o valoare adăugată mai ridicată decât energia. Pentru a promova la maximum aceste sinergii, numai conversia eficientă a biomasei în energie ar trebui să beneficieze de sprijin public, fie sub formă de sprijin financiar, fie sub formă de acces preferențial la rețeaua electrică, cu excepția unor motive bine justificate de securitate a aprovizionării cu energie electrică.

În prezent, cea mai mare parte a biomasei utilizate pentru energie termică și electrică provine din păduri. În întreaga UE și în afara acesteia, pădurile și modul de gestionare a acestora variază foarte mult. Statele membre ale UE au elaborat reglementări naționale privind **gestionarea durabilă a pădurilor** și cooperează, de exemplu, în cadrul procesului Forest Europe. O serie de state membre care importă mari cantități de biomasă pentru energie au pus, de asemenea, în aplicare sisteme specifice de durabilitate pentru biomasă și vor fi în măsură să facă acest lucru în continuare, în conformitate cu propunerea Comisiei. De asemenea, Comisia Europeană va continua să sprijine mobilizarea durabilă a lemnului prin politica de dezvoltare rurală a UE. Aceste niveluri de acțiune sunt complementare pentru a sprijini practicile de gestionare durabilă a pădurilor.

³⁵ COM(2016) 51.

Prin urmare, Comisia propune extinderea criteriilor de durabilitate existente ale UE pentru a acoperi toate tipurile de bioenergie. Se propune o nouă abordare pentru biomasa forestieră, care se bazează pe legislația existentă cu privire la gestionarea durabilă a pădurilor și pe contabilitatea adecvată a emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din utilizarea terenurilor și sectorul forestier din țara de origine a biomasei. Evoluțiile producției și utilizării biomasei pentru energie vor fi monitorizate și revizuite în cadrul guvernantei uniunii energetice.

4. ASIGURAREA DE CONDIȚII ECHITABILE PENTRU CONSUMATORI

Consumatorii sunt în centrul uniunii energetice. Energia este un bun critic, absolut esențial pentru participarea deplină la societatea modernă.

Tranziția către o energie curată trebuie, de asemenea, să fie echitabilă pentru sectoarele, regiunile sau părțile vulnerabile ale societății afectate de tranziția energetică.

Comisia propune reformarea pieței energiei pentru a **responsabiliza consumatorii** și pentru a le permite să aibă mai mult control asupra alegerilor lor în ceea ce privește energia. Pentru întreprinderi, acest fapt se traduce prin creșterea competitivității. Pentru cetățeni, aceasta înseamnă o mai bună informare, posibilități de a deveni mai activi pe piața energiei și de a-și putea controla mai bine cheltuielile cu energia.

Primul pas în direcția plasării consumatorilor în centrul uniunii energetice este de a le oferi **informații** mai bune cu privire la consumul energetic și costurile acestora. Propunerile vor da consumatorilor dreptul la contoare inteligente, facturi clare și simplificarea condițiilor de migrare. De asemenea, propunerile vor reduce costurile de migrare prin eliminarea comisioanelor de reziliere. Instrumentele de comparare certificate vor oferi consumatorilor informații fiabile cu privire la ofertele pe care le au la dispoziție. Propunerile vor prevedea certificate de performanță energetică mai fiabile cu un indicator de „inteligență”.

Ca parte a acestui pachet, Comisia crește transparența prin cel **de al doilea raport biennial cu privire la costurile și prețurile energiei**³⁶. Costul energiei influențează alegerea unui mix energetic, cheltuielile gospodăriilor noastre și competitivitatea Europei. Cu o dependență de importuri la nivel de 74 %, UE continuă să fie expusă la prețurile volatile ale combustibililor fosili stabilite la nivel mondial. În ultimii ani, evoluțiile la nivel mondial au redus cu 35 % „cheltuielile UE aferente importului de energie” și au stimulat creșterea economică. Prețurile cu ridicata ale energiei electrice sunt la nivelul cel mai scăzut din ultimii 12 ani, iar prețurile pentru gaze naturale au scăzut cu 50 % din 2013 și prețurile petrolului cu aproximativ 60 % începând din 2014. Diferențele de preț s-au diminuat în comparație cu alte economii mondiale.

Pentru prețurile impuse utilizatorilor finali casnici, tendințele sunt diferite. Scăderea prețurilor la energie a fost contracarată de creșterea costurilor de rețea și a impozitelor și taxelor administrațiilor publice, întrucât energia este o bază fiscală frecvent utilizată pentru finanțele publice atât de necesare. Prețurile cu amănuntul ale energiei electrice au crescut cu aproximativ 3 % pe an începând din 2008, iar prețurile cu amănuntul ale gazului, cu 2 %. În consecință, costurile energiei au crescut ușor, ajungând la aproape 6 % din cheltuielile gospodăriilor.

³⁶ COM(2016) 769.

Modificările reglementărilor introduse prin pachetul actual și trecerea de la producția tradițională centralizată la piețe descentralizate, inteligente și interconectate va facilita, de asemenea, pentru consumatori să își genereze propria energie, să o depoziteze, să o partajeze, să o consume sau să o revândă pe piață – direct sau sub forma unor cooperative de energie. Consumatorii vor putea să ofere răspunsul la cerere, direct sau prin intermediul agregatorilor energetici. Noile tehnologii inteligente vor permite consumatorilor – dacă doresc acest lucru – să își controleze și să își gestioneze în mod activ consumul de energie, îmbunătățind confortul acestora. Aceste modificări vor facilita implicarea gospodăriilor și a întreprinderilor în sistemul energetic și reacția la semnale de preț. Acest lucru necesită, de asemenea, eliminarea plafoanelor pentru tarifele cu ridicata și cu amănuntul, asigurându-se, în același timp, protecția deplină și corespunzătoare a categoriilor vulnerabile de consumatori casnici. De asemenea, noile propuneri de reglementare vor crea oportunități pentru întreprinderile noi și inovatoare de a oferi consumatorilor servicii mai bune și mai numeroase. Acest lucru va facilita inovarea și digitizarea și va sprijini întreprinderile europene să obțină eficiență energetică și tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon.

Sărăcia energetică reprezintă o provocare majoră pe teritoriul UE și își are originea în veniturile mici și locuințele ineficiente din punct de vedere energetic. În 2014, gospodăriile cu cele mai mici venituri din UE au cheltuit pe energie aproape 9 % din totalul cheltuielilor acestora³⁷. Aceasta reprezintă o creștere de 50 % în comparație cu 10 ani în urmă, într-o măsură mult mai mare decât pentru o gospodărie medie. Acest pachet stabilește o nouă abordare referitoare la protecția consumatorilor vulnerabili, care include, de asemenea, sprijinirea statelor membre în reducerea costurilor energiei pentru consumatori, prin sprijinirea investițiilor în domeniul eficienței energetice. Propunerile Comisiei privind eficiența energetică solicită statelor membre să țină cont de sărăcia energetică, prevăzând ca o parte dintre măsurile de eficiență energetică să fie puse în aplicare în mod prioritar pentru gospodăriile afectate de sărăcia energetică și pentru locuințele sociale. Strategiile acestora de renovare a clădirilor pe termen lung ar trebui, de asemenea, să contribuie la reducerea sărăciei energetice. De asemenea, ca parte din procesul de guvernare a uniunii energetice, statele membre vor trebui să monitorizeze și să raporteze cu privire la sărăcia energetică, iar Comisia va facilita schimbul de cele mai bune practici. În plus, în conformitate cu eforturile sale de a autonomiza și a proteja consumatorii, Comisia propune anumite garanții procedurale înainte ca un consumator să poată fi deconectat. De asemenea, Comisia creează un Observator al sărăciei energetice pentru a furniza date de calitate superioară privind problema și soluțiile pentru aceasta, precum și pentru a sprijini statele membre în eforturile lor de combatere a sărăciei energetice.

5. MĂSURI DE FACILITARE

UE depune deja eforturi substanțiale pentru a sprijini tranziția către o energie curată și îndeplinirea celor trei priorități-cheie: Plasarea eficienței energetice pe primul loc, poziția de lider mondial a UE în domeniul energiei din surse regenerabile și condiții echitabile pentru consumatori. Mai sunt însă multe de făcut.

Parțial, aceasta înseamnă stabilirea cadrului de reglementare al UE pentru perioada de după 2020 – prin urmare, propunerile privind organizarea pieței, eficiența energetică, surse regenerabile de energie și guvernare, care completează inițiativele pe care Comisia le-a

³⁷ A se vedea documentul de lucru privind sărăcia energetică (nota de subsol 4 de mai sus).

prezentat deja cu privire la combaterea schimbărilor climatice și la mobilitatea cu emisii scăzute de dioxid de carbon³⁸.

De asemenea, UE trebuie să faciliteze tranziția către o energie curată prin intermediul altor instrumente în cadrul setului de instrumente. Printre acestea se numără utilizarea unei game largi de politici ale UE: aplicarea efectivă a reglementărilor UE, utilizarea finanțării UE într-un mod eficient, coerent și încurajarea parteneriatelor cu părțile interesate.

Tranziția către o energie curată nu poate avea loc fără **măsuri cu participarea mai multor părți interesate** din societatea civilă și de la nivel local și regional. Orașele, regiunile, întreprinderile, partenerii sociali și alte părți interesate trebuie să se implice în mod activ în discuțiile privind tranziția energetică, în special în contextul planurilor energetice și climatice naționale integrate, pentru a elabora soluții care să răspundă în mod adecvat necesităților diferitelor teritorii.

Acțiunile necesare vor evolua în timp. În cadrul comunicării sale anuale privind starea uniunii energetice, Comisia va prezenta un raport privind punerea în aplicare a măsurilor de stimulare a tranziției către o energie curată prezentate împreună cu acest pachet și va adăuga noi măsuri, după caz.

Pentru a stimula competitivitatea Europei și implementarea tehnologiilor energetice curate, Comisia prezintă, ca parte a acestui pachet, o **inițiativă privind accelerarea inovării în domeniul energiei curate**³⁹. Această inițiativă stabilește o serie de măsuri specifice în vederea îmbunătățirii mediului de reglementare, economic și de investiții pentru inovare în tehnologii și sisteme energetice curate. Bazându-se pe Planul strategic european pentru tehnologii energetice (Planul SET) și pe lucrările în desfășurare cu privire la Agenda strategică privind cercetarea și inovarea în domeniul transporturilor (STRIA), inițiativa include, de asemenea, un număr limitat de priorități integrate axate pe cercetare, inovare și competitivitate pentru a sprijini obiectivele strategice ale acestui pachet. Această prioritarizare mai riguroasă va contribui la reorientarea unei cote semnificative de resurse din programul Orizont 2020 (cel puțin 2 miliarde EUR) și va direcționa sprijinul public și investițiile private în întreaga UE. În plus, Comisia va testa o nouă abordare de finanțare pentru a sprijini inovarea cu impact mare și risc ridicat în domeniul energiei curate și intensificarea activităților Institutului European de Inovare și Tehnologie, în special, a Comunităților cunoașterii și inovării (CCI), în vederea promovării spiritului antreprenorial și a pătrunderii pe piață a soluțiilor inovatoare cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficiente din punct de vedere energetic.

Pentru a genera creștere și locuri de muncă, industria Uniunii trebuie să se afle în avangarda tranziției către o energie curată. Comisia va sprijini **inițiativele lansate de industrie** pentru a promova rolul de lider mondial al UE în domeniul energiei curate și al soluțiilor tehnologice cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Aceste inițiative ar trebui să vizeze consolidarea legăturilor industriale în întregul lanț valoric și să integreze actori fără caracter economic, cum ar fi parteneri sociali și organizațiile consumatorilor. De asemenea, Comisia va discuta cu părțile interesate relevante necesitatea de a crea un „forum industrial în materie de energie curată” care ar putea să reunească diferite sectoare (energetic - de transport - de producție -

³⁸ A se vedea Comunicarea „Accelerarea tranziției Europei către o economie cu emisii reduse de carbon” (COM(2016) 500) și Comunicarea privind o strategie europeană pentru mobilitate cu emisii scăzute de dioxid de carbon (COM(2016) 501).

³⁹ COM(2016) 763.

digital etc.) și să discute colectiv modul de a optimiza beneficiile tranziției către o energie curată pentru industria UE, precum și modul de a promova competitivitatea noastră globală și colaborarea internațională.

De asemenea, statele membre trebuie să abordeze impactul tranziției către o energie curată la nivel social, industrial și asupra competențelor și să reflecte acest impact în planurile energetice și climatice naționale ale acestora. Comisia va examina posibilitățile de a **sprijini mai bine tranziția în regiunile carbonifere și în regiunile industriale cu emisii ridicate de dioxid de carbon**. În acest scop, Comisia va lucra în parteneriat cu actorii din regiunile respective, va furniza orientări, în special în ceea ce privește accesul și utilizarea fondurilor și programelor disponibile și va încuraja schimbul de bune practici, inclusiv discuții privind foile de parcurs industriale și nevoile de recalificare, prin intermediul unor platforme specifice.

În sens general, Comisia va asigura platforme pentru ca sectoarele și lucrătorii să își adapteze **competențele** la nevoile tranziției către o energie curată. Pe baza experienței acumulate în ceea ce privește primele proiecte pilot în cadrul Agendei pentru competențe în Europa⁴⁰ pentru sectorul automobilelor și cel al tehnologiei maritime, în 2017 Comisia va introduce noi planuri de cooperare sectorială în materie de competențe în domeniul energiei regenerabile și pentru sectorul construcțiilor, cu accent pe tehnologiile cu emisii reduse de dioxid de carbon.

De asemenea, acest pachet intensifică măsurile adoptate de UE în vederea eliminării **subvențiilor ineficiente pentru combustibilii fosili**, în conformitate cu angajamentele asumate la nivel internațional în cadrul G7 și G20 și în Acordul de la Paris. Sprijinul public rămas, în continuare semnificativ, acordat pentru petrol, cărbune și alți combustibili cu emisii ridicate de dioxid de carbon continuă să denatureze piața energiei, creează ineficiență economică și inhibă investițiile în tranziția către o energie curată și inovare. Reforma privind organizarea pieței elimină repartizarea prioritară pentru cărbune, gaze și turbă și va limita necesitatea unor mecanisme de asigurare a capacității care se bazează pe cărbune. De asemenea, Comisia va institui o monitorizare regulată a subvențiilor pentru combustibili fosili în UE și se așteaptă ca statele membre să își utilizeze planurile energetice și climatice pentru a monitoriza eliminarea progresivă a subvențiilor pentru combustibilii fosili. Comisia va efectua o evaluare REFIT a cadrului UE privind impozitarea energiei pentru a defini următoarele etape posibile, de asemenea în contextul eforturilor de eliminare a subvențiilor pentru combustibilii fosili.

Politicele de cooperare externă și în materie de dezvoltare ale UE sunt instrumente importante pentru susținerea tranziției către o energie curată și pentru a-i sprijini pe partenerii noștri de la nivel mondial din țările vizate de politica de vecinătate și țările în curs de dezvoltare în acest proces⁴¹.

UE consolidează cooperarea în materie de eficiență energetică cu țările din Balcanii de Vest, cu Turcia și cu țările vecine din sud și din est. Primele patru proiecte-pilot pentru intensificarea investițiilor în eficiența energetică în sectorul construcțiilor au fost lansate și vor fi prelungite probabil în 2017 la o gamă mai largă de țări partenere. De asemenea, UE își

⁴⁰ A se vedea Comunicarea „O nouă agendă pentru competențe în Europa: Să lucrăm împreună pentru consolidarea capitalului uman, a capacității de inserție profesională și a competitivității”, COM (2016) 381.

⁴¹ A se vedea Comunicarea privind o propunere pentru un nou consens european privind dezvoltarea – Lumea noastră, demnitatea noastră, viitorul nostru, COM(2016) 740; și propunerea de Plan european de investiții externe.

va consolida finanțarea pentru eficiența energetică a clădirilor în cadrul instrumentelor de finanțare relevante pentru politica de vecinătate și de preaderare.

Africa este un partener privilegiat al UE și Parteneriatul Africa-UE în domeniul energiei oferă cadrul pentru cooperarea energetică comună. De asemenea, UE sprijină Inițiativa privind energia din surse regenerabile în Africa.

Întreprinderile europene pot folosi aceste oportunități pentru a oferi excelența sa în exporturi și investiții în eficiență energetică și energii regenerabile pe piețe competitive la nivel mondial. UE are ca obiectiv încheierea unui acord ambițios referitor la bunurile de mediu în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului și urmărește liberalizarea bunurilor și serviciilor de mediu și facilitarea comerțului și a investițiilor în producția de energie din surse regenerabile în acordurile sale comerciale bilaterale.

Anexa II „**Stimularea tranziției către o energie curată**” evidențiază unele dintre domeniile în care măsurile concrete pot fi consolidate pe termen scurt, pot fi reorientate sau sinergiile pot fi îmbunătățite pentru a sprijini crearea de locuri de muncă, creșterea și investițiile în Europa. De asemenea, aceasta ar trebui să sprijine statele membre să își îndeplinească angajamentele în materie de energie și climă asumate pentru 2020 și să le permită să dea dovadă de ambiție în angajamentele acestora la momentul stabilirii obiectivelor lor pentru 2030 într-un mod eficient din punct de vedere al costurilor, precum și, în același timp, să încurajeze alte părți interesate din sectorul public și privat să se angajeze mai mult în procesul de tranziție către o energie curată.

6. CONCLUZII

Toate propunerile legislative legate de uniunea energetică, prezentate de Comisie în 2015 și 2016, ar trebui să fie abordate prioritar de către Parlament și Consiliu. Acest lucru a fost subliniat de Consiliul European în martie 2016 și a fost susținut de Parlamentul European. Progresele vor fi analizate în cadrul Consiliului European din primăvara anului 2017.

Parlamentul European și Consiliul ar trebui să mențină coerența globală a acestui pachet cu propunerile anterioare ale Comisiei privind, de exemplu, sistemul de comercializare a certificatelor de emisii, partajarea eforturilor, utilizarea terenurilor și mobilitatea cu emisii reduse.